

Med revijami

Hrvatska Misao, mesečnik za javno življenje v slovanskem demokratskem duhu, menda edina kulturno-politična smotra jugoslovanska vobče, ki jo izdaje in po večini tudi piše Stjepan Radić, pisatelj knjig „Savremena Evropa“ in „Kolonizacija i Slaveni“ (Zagreb, Laščina, Medjašna ulica 12), ima v aprilski številki to-le vsebino: Pisma političkoga krivovjerca. — Izbori u Europi koncem XIX. stoljeća. — Dinastija i narod (hrvatski i česki). — O prezaduženosti evropskog ratarstva. (Kot priloga izhaja prevod Jiráskovega češkega „zgodovinskega obraza“: Pesoglavci.)

„**Ukrainische Rundschau**“. Monatsschrift. Vormals: „Ruthenische Revue“. Herausgegeben von Basil Ritter von Jaworskyj. Redaction: Wien, XVIII/2, Saliergasse No 34. Administration: Wien XVIII/1, Antonigasse No 15. Celoletna naročnina temu listu znaša za Avstrijo 6 K. Namen mu je, zastopati maloruske interese, ne samo Poljakom, temveč tudi Rusom nasproti. Vsi oni, ki vidijo spas Slovanstva v zblizevanju njih jezika in slovstva, pač ne bodo odobravalni smeri te revije, a celo oni, ki ne vidijo v tem, da ima vsako slovansko pleme svojo posebno literaturo, nikake nesreče, se bodo čudili prizadevanju tega lista. Vsekakor bi se morali vsi Slovani postaviti dandanes na stališče, da je za vsa slovanska plemena hasnoviteje, zblizavati nego odaljevati se. Sila naj se ne dela nikomur; kar je dozorelo v stoletjih, se mora vpoštevati; toda zgodovina nas je morala naučiti, da je samo v edinstvu moč, in zato bi morali mi vsi stremiti za duševnim edinstvom slovanskih plemen in morali bi poskusiti vse, da to edinstvo pospešimo, uresničimo, ne pa naopak!

— a —

Splošni pregled

Gomilšak Jakob. Dne 23. marca je umrl v Trstu umirovljeni profesor verozakona na tamošnji državni realki Jakob Gomilšak. Širši slovenski svet ga je manj poznal, a njegova pesem „Slovenec sem“ je znana vsakemu le malo bolj zavednemu Slovencu; postala je nekako popularno-narodna budilka. S svojo mladostjo sega Gomilšak nazaj v romantično dobo minulega stoletja, ko je slovenski dijak na čudo svojega očeta vzljubil svojo narodnost ter zanjo počel delovati. Doma iz Biša sredi Slovenskih goric na Štajerskem, spominja Gomilšak tistih patriarhalnih časov, ko so se dijaki, osobito iztočnoštajerski, mnogobrojno udeleževali primicij, ki so tam vprav velike narodne slavnosti, ter na njih skrbeli za glavo in srce. Baš Gomilšak je oče tiste znane dijaške: „Kovač si zažgal je tobak, pa usedel se je v zapečnjak“ itd. (prevod!) in pa one druge o 25-letnem petošolcu, ki so „mati mu nabasali pšena no klobas, oča pa zapeljali v Marprok v štrti klas“. Mlajša generacija jedva da še razume poezije tistih dni, ko je dijakoval pokojni Gomilšak, pisatelj „potovanja v Rim“. Med prvimi knjigami, ki so mi v prvih deških letih oblike daljni svet s posebnim žarom, je bilo baš to „Potovanje“. In Gomilšak je sedaj odpotoval dalje!

Dr. Fran Ilešič.

„**Slovenska Matica**“ bo imela svoj XLII. redni občni zbor dne 16. maja t. l. ob šestih popoldne v veliki dvorani „Mestnega doma“. Vrsta razpravam: 1. Pred-

sednikov ogovor. 2. Letno poročilo tajnikovo za dobo od 1. junija lani do 30. aprila letos. 3. Poročilo blagajnikovo o računskem sklepu za leto 1905. 4. Volitev treh računskih presojevalcev. 5. Poročilo blagajnikovo o proračunu za leto 1906. 6. Poročilo o premembi društvenih pravil. 7. Dopolnilna volitev društvenega odbora.

Knjige „Slovenske Matice“ za leto 1906. Po programu, ki ga je sestavil književni odsek „Slovenske Matice“ in ga odobril odbor v seji dne 18. aprila t. l., izda „Slovenska Matica“ letos osmero knjig, in sicer: 1. Anton Knezove knjižnice XIII. zvezek. 2. Dr. Vošnjak: Spomini. II. zv. (3. del). 3. Tolstoj-Govekar: Moč teme (3. zvezek cikla „Iz svetovne književnosti“). 4. L. Pintar: VIII. zvezek „Zbornika“. 5. Dr. K. Štrekelj: Slovenske narodne pesmi. 10. snopič. 6. Letopis za l. 1906. 7. Dr. Fr. Ilešič: Hrvaška knjižnica. 1. zvezek. 8. XVIII. zvezek „Zabavne knjižnice“.

Dr. Ernest Muka, profesor na gimnaziji „Albertini“ v Freibergu na Saksionskem in znamenit sorbski književnik in učenjak, ki je obiskal na svojem potovanju po jugoslovanskih deležah dne 10. aprila Ljubljano, se je oglasil tudi v našem uredništvu. Bratskemu narodu bi želeli še več takih požrtvovalnih mož, kakršen je dr. Muka!

Prevajanje na slovenski jezik. Slovenci zahajamo kaj radi iz ekstrema v ekstrem. Nekaj časa smo se kar bali prevodov, zdaj zopet se prevaja na vseh straneh. Da je treba v takih stvareh pri tako malem narodu, kakor je naš, neke organizacije in nekakega sistema, na to misli malokdo. Kolizije so pri takih razmerah neizogibne. Kajti da bi se mogla pri nas hkratu razpečati po dva prevoda enega in istega slovstvenega proizvoda, je spričo žalostnega dejstva, da le majhen del naše inteligence redno kupuje knjige, izključeno. Tako je od dveh prelagateljev ene in iste stvari eden vedno oškodovan. Da se v prihodnje kaj takega ne bo več dogajalo, naj bi dotičniki, ki mislijo kako tuje delo prevesti na slovenski jezik, svojo namero objavili po časopisih. „Ljubljanski Zvon“ bode rade volje pri-
našal taka naznanila!

Slovenska Lada. Po zgledu bolgarske, srbske in hrvatske Lade se ustanovi tudi „Slovenska Lada“. Ustanovni shod se je vršil dne 7. aprila, kateremu je predsedoval akad. slikar g. Ferdo Vesel. Pravila so se predložila kompetentnemu oblastvu v odobrenje. Novemu društvu želimo že zdaj obilo uspeha!

Kopitar Jernej. V „Učenih zapiskih carskega kazanjskega vseučilišča“ (v letošnjem prvem zvezku) čitamo začetek Kopitarjevega životopisa iz peresa profesorja Petrovskega. Na 96 straneh velike osmerke nam opisuje pisatelj „Prva leta delovanja J. Kopitarja“, a pravzaprav so to le še samo životopisni podatki nekako do l. 1810. Iz tega se vidi, kako obsežno zasnovano je Petrovskega delo; bo pač najobširnejši opis Kopitarjevega življenja in delovanja. Prof. Petrovskij je pred par leti izdal sličen spis o starem dalmatinskem pesniku Hektoroviću in to z mnogim uspehom, in če smemo soditi po natančnosti, s katero spremlja naše literarno življenje (prim. njegovo bibliografski-kritično razpravo „Slovenica“ v letošnjem Žurnalu ministrstva narodnega prosvetljenja), je pričakovati temeljitega dela. Posebe bomo poročali, ko izide ves spis.

Dr. Fr. Ilešič.

Tiskovne hibe. V glediškem poročilu v aprilski številki je čitati na 252. str. v 16. vrsti odzgoraj „z umetniško preciznostjo“ in ne „precijoznostjo“. — Dalje je popraviti v dr. H. Dolencevem spisu „Črtice o burji“ krajno ime Skrilavec v Škrlévec in Harije v Štorje.

